

JAUNAS PETERPILS AWISES

LITERARISKS UN POLITISKS LAIKRAKSTS
ISNAHK TRESCHDEENÂS UN SESTDEENÂS
REDAKZIJA UN EKSPEDIZIJA: ПЕТРОГРАДЪ, ПЕТРОГР. СТ., БОЛЬШОЙ ПРОСП. №71, КВ. 1

№ 16. Treschdeen, 24. februar 1916. g.

Otrais gads.

Aboneschauas maksā (ar pēcjuhtīšanu): par gadu 4 rbt., par pusgadu 2 rbt. 25 kap., par
zeturtdalsgadu 1 rbt. 25 kap., par mehnesi 50 kap.—Numurs 5 kap.—Ekspedīzijas telefons 193-25.

Nupat tika atlanti pahrdoschanai lihds schim nisteegeetee:

Ľ. Raina fopotí rafstí II.

Maksā 250 lāp. Pa jaštu iſſuhta apdroſchinatā bandrolē pret 290 lāp., kura ſuma jaceſuhta eepreekič paſtmarkās waj ar poſta paſtrivedumu.

D. Seltina graham. firgot.,

Migâ, Terbatas eelâ Nr. 20.

Gesuchtijms.

"J. D. L." 37. numurā no sch. g. 14. febr. eeweetots A. Bluma raksts: "Muhšu preefischstahvoj". Schis raksts, pehz mana eeskata, war deret par parauqu tam, kā newajadsetu rakstīt. Winsch dibinats uz weena teikuma, kuru es it kā buhtu teizis Valsts Domes sehdē sch. g. 11. febr., atbildot uz ministru preefischehdetaja deklaraciju, proti: "teikt gan buhtu daudz ko, bet wiss jau ehot isteikts." Ne jchahdu teikumu, ne yot tam līhdīgu es neesmu leetojis, kā par to faktis war pahrelezzinatees iš sehdes stenogrammas, un tamdehk A. Bluma tahlakee lēhdseeni un spreedelejumi ir ne wairak, kā zīhna ar pažha zeltām wehja dīrnam. Turklaht intrejekts wehl ir waitsvovineela J. Goldmana peepinnihs jchai leetai. Lai gan A. Blums mehgina to išskaidrot, tomehr wisam mehgina jumam spīhd zauri iñehkinschanas fahre. Pehdigi warnu pastahstīt A. Blumom, ka par to, ko es biju nodomojis runat Valsts Domes sehdē, es eeprekkh ūnoju ne tīlai walstsdominekom J. Goldmanim, bet wehl ari fahdeem desmit wišpahri paſihstameem latweiehn ūbeedrisseem darbineekeem. Tā tad ari jchā ūnā A. Blums, uſtahdamees man par padomtdeweju, now atklahjis nelahdas jaunas Amerikas.

Walstsdomneeks B. Sahliks.
Peterpilī, 22. febr. 1916. g.

Genakluma nodokla projekts Valsts Padomē.

Muhšu parlamenta augščpalata — Valsts Padome — jau no pat muhšu konstituījās iahkuma ir ierahdījusēs par eestahdi, turā teek lihds pehdejam apzirpts waj ari us wiseem laikeem aprakts latrs daudsmaj progresīws likumprojekts. Ja valdibai nepatīkla labds likumprojekts Valsts Domes redakcijā, tad Valsts Padome winu weenlahrīchi atraida. Bet dašchreis noteik, ka pat waldiba ir par progresīwu preeķīch Valsts Padomes, kura išgājīch zauri waj aprok komisijās dašchu likumprojektu, ko waldiba aīsstahw un grib išwest dījhē. Daudzi skeptiki paregoja tāhdu pat likteni ari eenahkuma nodokla projektam; bet tagad, kad iehis likumprojekts viemo stadiju Valsts Padomē jan laimigi istaisījis zauri, waram us wina turymalo gaitu slatitees drušku optimisti-
stati.

Sākumprojektam ir jau sava vēsture. Vīns īsta išstrādāts no valdības ap 9 gadi atpakaļ un eesneegts Valsts Domē. Trešās un ceturtās Valsts Domes komisijās vīns tā sagulejies ap 7 gadi, un tikai pateizoties kara laika sevišķajiem apstākļiem vīns tā no Valsts Domes attri pēcenemt, vee tam gandrīz vīenbalsīgi (ar vījam pret 2 balsīm). Tasdiņi deputati ironiseja, ka pirmajai apzeetinajumu līnijai vien projekts laimīgi zauri, bet laikam gan aizskrējoties otrā apzeetinajumu līniju, t. i. Valsts Padomē. Tādas domas likās apstiprinām starp zītu arī tas fakti, ka februāra sahūkuma finanšu ministra

gan nelas pret eenahkuma nodokli neesot, bet W. Domes peenemtais projekts esot tif nepilnigs. Ia winu wajagot par jaunu nodot komisija un pa-matigi pahestrahdgt. Šči užstāhšanās jau pee-tekošchi skaidri leezinaja par to, ka labo grupaš W. Padomē gatavo eenahkuma nodokla projektam „pirmās fčlikas behres”.

12. februārī sahlas eenahkuma nodokla likum-projekta apspreešchana W. Padomē. Referents Vasiljevs sinoja, ka W. Padomes finansu komisija jau augusta mehnessi iuhkojuše šo likumprojektu zauri un, neskatoes uz dasphem viza truh-kumeem, weenbalšigi nolehnuše lilt W. Padomei preekschā peenemt bes leekas kaweschanas šo projektu W. Domes redakcijā. Dahļak referents aiz-rahdija uz eenahkuma nodokla labajām ihyoschibam, zaur ko winsch israhdījies par ūti noderigu ari kara laika apstākļos jewišķi Anglija un Wahzija. Tā ka Streevija jauneewedamo wispahrigo eenahkuma nodokli tagadejā kara wajadsibam warēs masak isleetot, tad finansu komisija leekot preekschā eewest kā papildu nodokli wehl jewišķi kara no-dokli, kurīch buhtu jamiakšā ari teem, kas no wis-pahrigā eenahkuma nodokla paleek iisslehgii. — Pehz tam finansu ministrs Barks aizrahdija, ka valsts intereses, jewišķi tagadejos apstākļos,

Pirmee runataji, labo grupu lozelki, uſſtahjās pret projektu, tā tad, ſawus noudas malus ſargadami, noſtahjās opoſižijā pret valdību. Andrejsewiſkis atrod, ka W. Domie pecnehmuse ſāho likumprojektu pahraf ahtri (7 gadu laikā!), tapēcībā W. Padomei toteicju wajagot no darbotees ar winu ilgaki un winu pamatigi pahrstrahdat. Bet par galveno zīhnītāju pret eenahkuma nodokļa likumprojektu uſſtahjās bijuschaiss juſtīzministrs Schītſe- glowitows. Winīch uſſtahjās fā leels illūſiju pretineeks, jo ar eenahkuma nodokļa projektu eſot ſaiſtitas daudſas illūſijas. Pirmā illūſija eſot eefslats, fa eenahkuma nodoklis pahrlīfſhot nodokļu naītu no trubzīgako uſ bagatako plezeem, — patēſībā neļa tamlihdsīga nenotikſhot. Otra illūſija: eefslats, fa eenahkuma nodoklis pahrgroſſshot muhju nodokļu ſiſtemu; no tam ari nekas neiſnahkſhot. Tresčā illūſija: gaidot leelu eenah-

lumu preetich walts budscheta, bet eenahkhot daudj masak, neka gaidot. Un tohlač Schtscheglowitows heedeja ar to, ka progresiwais eenahkuma nodoklis apdraudot privatihpašhumu, jo vats Rautskis ejot atšinis, ka progresiwais eenahkuma nodoklis ejot issmalzinata konfiskacijas forma. Eenahkuma nodoklis apdraudot ari muhsu ruhp-neežiba; Schtscherins un Mendelejews ejot slu-dinajušči, ka mums tikai wehl jašakl iškopt ruhp-neežiba. „Tikai tad palikšim bagati, buhs laiks eewest eenahkuma nodokli,” apgalwo bijusčais justizministrs.) Tad išnahk, ka schobrihd Schtscheglowitows issakas pret eenahkuma nodokli ari princieli. Bet sawas runas beigas, vēž likumprojekta juridiskas analīzes, wiens negaiditi pasino, ka princiipa winam nekas neesot pret eenahkuma nodokli, tikai jeho projektu gan wajagot na ieuze nodat komisiju nobrīvinklat, ja vien

Eenahkuma nodokla likumprojekta apspreechana turpinājās 15. febr. sehē, kur ar leelām runām par projekta aīsstahwjeem uīstahjās Roni, M. Skowalewskis, bijuščais premierministrs Rokowzows un jaunais valsts kontroleers Polkowskis. Rokowzowa pusotras stundas garā runa bij seedota galvenām kārtam Schtcheglowitova runas trīskāi. Tā peem, uz Schtcheglowitova aīstrahdiju, ka eenahkuma nodokla eeweschana neatvee glinās truhjigo eedīshwotaju naftas, jo nercent no pastahwošchajeem nodokleem netifs išnīžinats — Rokowzows pareiši atbildeja, ka tagad te runats ne par nodoklu išnīžināšanu, bet gar par jaunu nodoklu eeweschani. Un te nu taisnība prasa, ka jaunee nodokli tilti uīsliti uz māhs spehjīgo — pahrtikuscho un bagato plezeem; truhjigo plezi tilks atweeglinoti jau zaur to, ka wineen netiks uīsveltas jaunas nodoklu naftas. — M. Skowalewskis aīstrahdija, ka progresīvais eenahkuma nodoklis eevests gandrijs wijsās kultureljās valstis; bet ja ahrsemneeki skatas ar fināmā schaubam uz muļķu kredita spehjam, tad pee tam wainīga ari muļķu novēzojušēs nodoklu sistēma kura ir atpakaļ valikusčas valsts pašīmē. Valsts kontroleers Polkowskis aīstrahdija, ka eenahkuma nodoklis dos valsts budžetam leeloķu sumu nekā domā Schtcheglowitows; pēc tam eenahkumi nodokla suma pastahwigī augs lihds ar tautas bagatības pēeaugšchanu, kura pēhdejā lailā stiprā progresē; tā, pēhdejo 10 gadu loīkā tautas bagatība ir pēeaugūse no 11 miljardeim uī 15 miljardi rubli. Sawas runas beigās valsts kontroleer aīstrahda uī eenahkuma nodokla taīsnīgumu, ka āsījīts jau ewangelijumā: bagatee no sawas bagatības meta deewinama ūchīrītā bagatīgas dahnānas, bet nabagu atraitne no sawas nabadsiba eemeta diwus grāfchus, un Kristus atsina, ka wina eemietuse wairak par ziteem (jo pateesībā nūwinas newareja prājt nekahdu nodokli waj dahnū).

Schij atsaufimej us ewangeliju wajadseja at mihkstinaat leelo fenes ihpašchnecku un leelruhpnecku preeskstahwoju ſirdis un atgahdinat wineemka tagad, tad tehvijsa pahrdſibva til gruhtu laikus, latra pilsona peenahkums ir nest kaut materialus upurus, tad ziti lej ſawas aſnis karlaulā (daſhi oratori pareiſi ſalihdſinaja eenahkumi nodollsi ar wiſpahriga kara kauſibu). Bet labee nepeekahpās un neatdewa ſawas poſſizijas bezihnaſ. Starſtas zihnaſ ap eenahkuma nodollsi projektu turpinajās wehl 17. un 18. febr. Valsti Padomes ſehdēs, un labee wehl un wehleif mehginaja W. Padomi pahrlēezimat, la til ſwarigā likumprojektu tāl newarot pahrveberst par likumu paahtrinatā tempā ſemi bungu trokſchna, bet wa jogot winnu nodot komiſiā un meerigi pahrstrahdas par to, ka likumprojekts (kuram buhtu no W. Padomes komiſijas jazelo uſ W. Padomi, tad u W. Domi un no tureenes atkal uſ W. Padomi) tāhdā qadijumā kluhtu par likumu tikai peh pahrs gadeem, — wiſmaſ ſchinī laikā bagatneek naudas maki buhtu paſargati no neluhgtā uſmāh zigā weeſa.

Latiw. Behgħlu Mgħajid. Zentralkomiteja s-
sapulze 20. februari Peterpili.

Zentralkomitejas faktreja mehnēšča sapulce no-tika ļestdeen, 20. februāri, Peterpili Zentralkomitejas telpās. Vai gan šī sapulce nebija papla-šchinata, tomēr uš vien bija ūbraukuschi loti daudzi delegati no dašchadām Kreweijas pilsehtam. Ta ir ūhme, ka behgku jautajums arween wehl ir pats ūvarigalais muhju tautas jautajums, kas latru deenu usleel jaunus usdewumus un prasa nošķaidrojumus. Latveeschi Behgku Apgahdaščanas Komitejas dara semju darbu un var ar godu leezinat, ka šo darbu tās weiz ar labeeem panah-kumeem, neskatoeies uš to, ka pate eekfahrt jauna, brihsčam bej plasčalām teesibam un darbineešiem jadarbojas, tik ahrfahrtigi gruhtos apstahklos. Zentralkomitejas sapulces tad ir weetas, kur wišpusīgi pahrrūnā degosčakos. uš behgku apgahdaščanu atleezigus jautajumus, kas nepečeščami jadara darbibas nofahrtosčanas un ūflanoščanas labad.

Sapulži atlakojās īvehrināts adwokats J. Tīchakste, aprahdidams, ka nahkotnē sagaidami nopeetni notilumi, kas iesschēr Latvijas likteni. Pawaši Daugavas līnija var viršitees uſ weenu waj otru puši. Laiks prasa nopeetnu darbu. Mumis jastrahdā un japaļeek ūvās weetas, lai ari pahr muhju galivam ruhž leelgabali. Tahlak preekschneela beedrs ſino, ka abi walsts domneeki aiskawetis peedalitees Zentralkomitejas ūhdēs, jo uſſahktas Walsts Domes ūhdēs, tur teem darba pilnas rokas. Kad īudinalas mal — meh̄s waram buht meerigi. Tapat ir ar Walsts Domi, kas lat muhju nahkotnes tecības. Peemin, la Zentralkomitejas preekschneels W. Olaws no ūlinibas un pahrpuhleschanas atrodotees atpuhtā un drihs ween warešhot uſnemitees ūvus peenahkumis. Nojuhta W. Olawom apšweižināšanas telegramu. Tahlak teik ſinots, ka nahwe laupijuſe ūeedoſchu dījhīwibū, Walmeeras Behgļu Apgaħdaschanas Nodālas darbineezi, ģimnāzijas ūkolotajū Ģewu Kalnabehtsch, kura pagahjusčā sapulžē ūeedalijuſes ka delegate; winas peeminu godina ar pajelščanās no ūhdēleem.

Par Zentralkomitejaš darbibu īneids preielsch-neela beedrs A. Bergs leetīščku un uš dateem dibinatu pahrīlatu. Zentralkomiteja pastāvē 159 deenas. Žīl plāscha darbība, redzams no tam, ka eenahļūšcho rakstu 5972, bet išgājusšcho — 5974. Noturētas šķāt laikā 116 valdes sehdes un kopīgi apspreešti 2001 jautājums. Darbīnečku stāsts pē-aug ar latru deenu. Zentralkomitejas darbā at-rodas 18 pilnvaroneki (gan uš weetas, gan apkārt-zeķotaji), 14 juristi, kas īssneids juridisku valih-đibū behgķeem, 3 mahžitaji un 3 diaconi, kas ruhpejas par behgķu garigo wajadīšibū apmeerinā-schanu. Birojā strāhdā 35 personas, bet darb- nīšchu administrācijā — 16. Interesanti buhs finat, jīk leels kopejais latveesħu behgķu stāsts, kurus apgāhdā Zentralkomiteja. To ir — 259.224, no teem Baltijas Latveesħu Behgķu Apgaħdaščanas Komitejas pahřīnā atrodas 117.167, pahrejā Baltijas dašā — 32.708, Eksħ-Ķreevijas pilseh-tās — 109.449. Organizāciju stāsts ir šķahds: Baltijā 104 (28. dezembri bija 83), kas peeder pēc Baltijas Latveesħu Behgķu Apgaħdaščanas Komitejas, beiš tam 10 patstāhvīgas organizācijas, Latgalē 26 organizācijas, kas apweenojas ap Lat-galeesħu Valihđibas Beedribu, Eksħ-Ķreevijā ir 92 organizācijas, tōpā 232 organizācijas. Kreevijā nahļūšcas klāt 15 jaunas komitejas un 3 agenturas pēc komitejam.

Skolu Zentraiskomitejas organizācijas uztur 89. Tajās māhījās 7105 šloeni un darbojas 199 skolēni.

Ar Komitejam Zentralkomitejai wišlabaka ūtikme. Tifai diwi gadijumi bijuschi, kad Zentralkomiteja bijuse spesta spert energijsus solus, lai noreguletu darbibu kahdā komitejā. Ar atšinibū runatajs min Baltijas Latveeschi Behgħi Apgħad-dasħħan Komiteju, tas-weiġot pußi no wiċċa dorba un frontes tuwumā darbojotees ar labeeem pa-nokkum.

Lahslak Bergs min fās „Dsimtenes“ nodalas, kuras iuhguščas pehz pabalsta behgkeem, jo „Dsim-

